

YLÖS HELVETISTÄ

KIRJ. KONRAD LEHTIMÄKI

(Jatk. edell. num.)

ISÄ.

Kun Marcus jäi yksin, tuntui hänestä aivan kuin päänsä oli ollut sekaisin; hän ei hetkeen aikaan voinut ajatella mitään.

Mutta sitten hurja, kuumeinen viha syrjäytti kaiken muun. Se valtasi vastustamattomana hänen koko olemuksensa. Hän olisi tahtonut tehdä jotakin nyt heti paikalla, tappaa tuon kurjan roiston!

Mutta hän on täällä! Täällä ei auta mikään raivo, mikään huuto ei kuulu...

Kun hän tyyntyi sen verran että saattoi ajatella, huomasi hän, ettei tuo vanha narri oikeastaan ollut niinkään syyllinen. Tuon äskeisen takia hän oli oikeastaan enemmän sääliänsä kuin vihattava; hänen omassa seurueessaankin olivat jotkut virnistelleet...

Marcus tunsu suutaan kuivavan, ja juodessaan kalisivat hänen hampaansa lasia vastaan kuin vilutautisen. Mutta kun hän istahti pienen pöydän ääreen nojaten päätään käsinsä, tuntui hänen otsansa tulikuumaalta...

— Mitä? Tulenko kuumeeseen?
— ajatteli Marcus hieman levottomana.

Mutta se unohtui hänen muistaessaan, kuka tähänkin kaikkeen oli syyllinen: diktaattorihallitus! Hän muisti joukottain entisiä tuttuja, jotka oli mestattu tai istutvat vankiloissa — ja aina tuo sama syyllinen!

Viha aivan kuin herätti hänet. Muisti tuntui terästyvän tavattomasti; se lennähteli nuolenoopena nykyisyydessä, se sukelsi menneisyyden liikkeeseen mereen, etsien vimmaisena kaikki hallituksen rikokset. Entisyys, musta, rikoksellinen entisyys yksityiskohtineen vyöryi hänen sisäisten silmiensä ohjelmattomina kinematografikuvina... Se vieräi hänen editseen selvänä kuni kauhistuttava elävienkuvien rikosdraama...

Mikä kamala hätä vallitsikaan maailmansodan loputtua! Marcus muisti ne suunnattomat kerjäläislaumat... joissa oli vain naisia, lapsia, vanhukaisia ja muodottomia raajarikkoja. Nuo harmaat, räpylät laumat olivat levinneet yli maan — niinkuin likavesimeri olisi särkenyt patonsa ja harmaana hyökysaltona syöksynyt kaikkialle... Onnettomien vaivastalon ja avunhuudot kaikuvat kaikkialla; mutta useimmilla ei ollut mitään annettavaa — ja lopulta ihmiset tottuivat avunpyyntöihin, he kovettuivat. Ei herättänyt paljoakaan huomiota, kun niitä kuoli nälkään...

Marcus muisti nytkin elävästi, miten eräänä talviamuna oli ovensa takaa löytänyt luurangoksi lahtuneen naisen lapsi sylissä — kuoliaksi kylmettyneenä... Nainen oli kääriänyt hamerikaleensa lapsen ympärille ja jäätönköksi jääkistyneenäkin puristi sitä rintansa vastaan... Marcus oli koettanut sormellaan pienokaisen poskea: se oli kova ja kylmä kuin jää...

Marcusta puistatti vieläkin tuo näky — ja hän muisti edelleen, miten hallitus samaan aikaan, kurjuuden ollessa korkeimmillaan, määräsi joukot uusia veroja. Syntyi mellakoita, nälkäiset joukot hyökkäsivät ruokatavaralukkeihin — ja poliisit ampui-
vat kokonaisia joukkoja maahan.

Mutta jällellä olevat ryntäsivät toveriensa ruumiitten ylitse — niinkuin nälkästä hulluuntuneet sudet pakkastalvella...

Silloin astui valtaan rajaton sotilasdiktatuuri. Marcus muisti, miten useat joukot kieltäytyivät ampumasta nälkäisiä; nämä joukot tuhottiin; seurausena oli sotilaskapinoita monessa paikassa; hallituksen asema näytti jo horjuvalta... Mutta silloin hallitus kutsui apua toisesta valtakunnasta — sieltä lähetettiin kaikkein raimmat, paraimmilla koneilla varustetut joukot...

Ja kapina kukistettiin. Samaan aikaan perustettiin palkkajoukot, ja kun oli keksitty miltei yhtä kevyt kuulaväiski kuin entinen kivivääri, asetettiin palkkajoukot noilla hirveän tehokkailta aseilla; heille valmistettiin myöskin parhaat panssarivaivat konetykkinä...

Se oli pelottava joukko. Mutta nälkä oli vielä pelottavampi. Ja sentähden nämä uudet joukot saivatkin näyttää kuntoansa...

Silloin isäkin kuoli... Marcus hätkähti muistaessaan isän. Isän kohtalo — hänen elämänsä, palautui taas Marcusen mieleen.

Koppi oli jo muuttunut pimeäksi, mutta Marcus istui yhä pöydän ääressä, nojaten päätään käsinsä. Eikä hän tarvinnut valoa; hän näki liiankin hyvin...

Marcus oli asemalla vastassa, kun isä tuli — ja kauhistui nähdessään hänet...

Hänen kätensä ja jalkansa oli katkaistu, tukka oli muuttunut lumivalkeaksi, ja hänen kasvonsa olivat liihat ja kuolemanharmaat.

Mutta ilme oli kamalin — Marcusen sydäntä kouristi...

Kasvot olivat veltot ja liikkumattomat, silmät tuijottivat tylyinä. Mutta niissä oli sen ohessa jähmettynyt kauhu — ikäänkuin hän yhtämittä olisi tuijottanut ruumiskassa — jonka alta ojentuu tuskallisesti hapuillevia, kouristelevia käsiä...

Monta päivää makasi isä yhtämittä selällään vuoteella ja tuijotti yöspäin tuolla kauhealla katseellaan... Ei hän puhunut mitään, ei paljoa syönyt, eikä hän sodasta palattuaan enää kertaakaan nauranut.

Isä oli ollut kotona viikon päivät, kun Marcus kysyi, minkälaista sodassa oikein oli ollut...

Tuo ilta oli syöppynyt lähtemättömästi Marcusen mieleen... Nytkin oli kaikki niin elävänä hänen edessänsä, että olisi pitänyt ravistaa olkapäitään ennenkuin hän olisi muistanut olevansa vankilassa. Hän oli näkevinään isän istumassa vuoteen laidalla, repaleinen viltti hartioilla — hän oli kuulevinaan tuon vilusta, tuskasta ja katkeruudesta värisevän äänen, joka ainoan sanan, vieläpä omat vastauksensaakin.

— Sodassa? Missä sodassa?
— Siellä missä isä oli... — sammasi Marcus pelästyn: ettei isä vain olisi menettänyt järkeänsä...

— En minä sodassa ole ollut — vaan helvetissä! — huudahti isä kiihtyneen. Hän huomautti, että niinkuin kansainväliset sopimukset kumottiin, samoin kumottiin sotailat, ja lisäksi, ettei yksikään sota ole vielä koskaan ollut niin raaka ja julma kuin viime mailmansota.

Marcus muistutti raakalaisten menettelyä, mutta isä väitti taas, ettei esimerkiksi omia miehiä ole koskaan kidutettu niin kamalasti kuin viime sodassa...

— Kun kuusikin päivää täytyy

yhtämittää olla juoksuhaudassa syömättä, väivästen hyydyvästä vilusta, toisinaan vielä nilkkoihin asti kylmässä vedessä — niin ankarampaa kidutusta ei ole. Tulee niin tavaton heikkous ja tuska, että toivoo vain kuolemaa... Silloin miehet usein nostavat päänsä tai kätensä juoksuhaudan reunan yläpuolelle päästäkseen edes pieneksi aikaa sairaalaan, tahi kuollakseen.

— Sattuiko todellakin sellaisia tapauksia... paljonkin? — oli Marcus hiljaa äkkyttynyt.

— Annettiinhan oikein julistus, jossa itsensä haavoittaminen ja ammuttaminen kuolemanrangaistuksen uhalla kiellettiin! Mutta sen jälkeen monet ihan uhmalla nousivat juoksuhaudan reunalle — pitivät kuolemaa parempana kuin sodan kärsimyksiä... Ja mitä vankeihin tulee, niin...

Isä vaikei, hänen kasvoilleen tuli hurja kauhu; hän vilkasi pelokkaasti taakseen, niinkuin siellä olisi ollut jokin salaperäinen vihollinen.

— Mitä, isä? — äkkytti Marcus.
— Sanon sinulle yhden esimerkin, — puhui isä vapisevalla äänellä.

Isä sitten isä kertoi pyörästyttävän tapauksen, joka saattoi Marcusen hiukset kohoamaan. Hän hypähti seisomaan ja keskeytti kauhistuksen ja raivon vallassa:

— Ihmiset ovat tulleet raakalaisiksi, pedoiksi!

— Älä sano niin, poikani! — sano i isä tuijottaen Marcusta silmiin, ja hänen käheä, vihlova katkera äänensä koski Marcusen kuin tylyän puukonterän vitkallinen violto. — Julmimminkin pedot ovat viattomia karitsoita, raakalaiset enkeieitä noihin verraten! Perkeleet — se on ainoa sopiva nimitys... Tiedotkö sinä poika esimerkiksi, miten minä nämä met-

netin?

Marcus hätkähti nyt, samoin kuin silloinkin kuullessaan isän äänen. Hän ei ollut moneen aikaan muistanut, missä isä oli. Hänen ympärillään oli kuolemanhiljaisia; vankila nukkui...

Mutta Marcus ei saa ajatuksiaan pois isästä. Muistot ovat hellittämättömät, kuin takaa-ajavat veriviholliset... Ne ovat eläviä kuin elämä, todellisuus; hän tuntee samaa hyydyttävää kauhua kuin silloinkin... Hän unohtaa taas vähitellen vankilan, hän ei huomaa kopin pimeyttä — sillä hänen sisäisten silmiensä edessä on entinen koti.

Ja niin Marcus muistaa taas jokikseen sanan tuosta kamalasta kertomuksesta... Hän on näkevinään, miten nälkästä ja vilusta puolikuolleihin miehiin kohdistettiin omat kuularuiskut, miten he horjuilleen ja kostuillaan etenevät vihollisten varustuksia kohden; sieltä alkaa kuularuiskutuli... jotkut kääntyvät — ja silloin puuskahtaa heitä kohden omien kuularuiskujen terässade... Onnettomat vaipuvat maahan... kaikki... isäkin... Ooh!

JÄÄHYVÄISET.

Hetken aikaa oli Marcus hänästä tuntevinaan, että sen jälkeen oli tapahtunut muutakin — mutta kaikki tuntui niin tavattoman sekavalta ja kummalliselta, ettei hän jaksanut käsitellä mitä se oli... Hän tunsu huultensa mutisevan sanaa vankila, mutta ei vain jaksanut käsitellä — ja hetken kuluttua oli kaikki omituisesti häipynyt, unohtunut...

Taaskin muistuu mieleen isä, katumellakat... Niin, niin! Kaupungilähän raivoa kapina; hän istuu kotona, äiti makaa sairaana — ja isä näyttää olevan aivan suunnillaan...

Miltei yhtämittä kuului tuo terävä räiske kaupungin eri puolilta lähten ja edeten. Toisinaan se taukosi hetkiseksi — aivan kuin jokin kauhean suuri kone olisi mennyt epäkuuntoon, ja nyt sitä rasvataan ja korjataan kuumeentapaisella kiireellä... Sellaisina hetkinä Marcus odotti kuumeisesti väristen, milloin taas alkaa.

Oisin leimusi tulipaloja ja niiden kellertävä kajastus valaisi hädän pikku tupansa omituisen epätodellisen näköiseksi.

He saivat tietää, että kapinalliset olivat kukistumaisillaan, ja isäparka ei voinut nukkua, ei syödä vähäkään. Vaikka Marcus koska tahansa olisi herännyt, kuuli hän isän tekojalan epäsiännöllisen, hervottoman kolkeen; toisinaan taas näkyi hänen laihan vartalonsa varjo liikkumattomana punertavassa ikkuna-aukossa. Se muistutti kuollutta varjokuvaa, mutta sen kumarassa asennossa hoikkine, eteenpäin kurrottavine kauloineen kuvastui kauhu hirmuisempi kuolemankauhu — niinkuin tuo kuva olisi henkeä pidätellen odottanut, milloin tuosta aavemaisesta valosta hirveänä olentona hypähtää hulluus...

Kolmantena yönä kuuli Marcus taas herätessään pimeydestä kaksi raskasta voihkausta, sitten hammas-ten kiristystä... Marcus huomasi, että se oli isä, hänestä tuntui kuin olisi isä tukehtumaisillaan. Hän nousi vuoteeltaan, asteli isän luokse tarttuen hänen käteensä — mutta ei voinutkaan sanoa mitään: rajusti nyhykien painoi hän vain kasvonsa isän laihaa rintaa vasten... Isä silitti hänen päätään ainoalla kädellään ja kuiskasi käheästi:

— Poikani... Poikani...

(Jatk.)

HANNAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään jokaisen viikon torstaina, kello 8 j.p.p. Huom! Kahvia saatavana joka kokouksen loputtua.

ABERDEENIN S. S. CLUBIN ompeluseura kokoontuu joka torstai klo 2 ip., 713 E. 1st St. — Terretuloa.

HOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla, Ahjolas-
sa, joka torstai, kello 2 j.p.p. Osote: 315-10th St., Hoquiam, Wash.

PORTLANDIN S. S. OSASTON OMPeluseuran kokoukset pidetään joka kuun ensimmäinen ja kolmas torstai osaston talolla klo 8. Osote 719 Montana Ave.

WAUKEGANIN, Ill., S. S. O. viralliset kokoukset pidetään joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena torstaina, alkaen kello 8 illalla. — Osaston ompeluseuran kokoukset ovat joka toinen torstai, alkaen klo 2 j. p. p. Kahvia kokouksen loputtua.

Humalia ja Maltaita kotivalmisteista juomaa varten.

Gold Crest Maltaat on 100 pros. puhtaista ohrista valmistettua.

Gold Crest Humalat ovat parhaita californialaisia Humalia.

1 kannu Gold Crest Maltaita)	\$1.50
1 paketti Gold Crest Humalia)	
3 kannua maltaita ja 3 pakettia humalia	\$4.00
6 kannua maltaita ja 6 pakettia humalia	\$6.25
12 kannua maltaita ja 6 pakettia humalia	\$12.00

Valmistettu Milwaukeeessa.

Lähetäkää raha tulemaan posti- tai expressi maksuosoituksena.

Lähetämme heti tilauksesta tulemaan pakettipostin välityksellä.

Gold Crest Products Co.,

51 Oneida Street, Milwaukee, Wis.